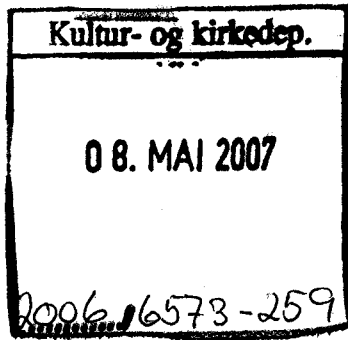

RANA KOMMUNE

Rana Bibliotek
8607 Mo i Rana

Telefon: 75146100
Telefaks: 75146101

30. april 2007

Kultur- og kirkedepartementet
Postboks 8030 Dep.
0030 Oslo

Høringsuttalelse "Bibliotekreform 2014"

Oversender herved høringsuttalelse fra Rana kommune, enstemmig vedtatt i Hovedutvalg for kultur den 27. mars 2007.

Hilde Rokkan
Biblioteksjef

Saksprotokoll

Utvalg: Kulturutvalget
Møtedato: 27.03.2007
Sak: 0011/07
Arkivkode: 062 C6

Resultat: Innstilling vedtatt

Arkivsak: 06/01578 - 007
Tittel: SAKSPROTOKOLL: HØRINGSBREV - "BIBLIOTEKREFORM 2014"

Behandling:
Enstemmig vedtatt (9-0).

Vedtak:

Rana kommune, ved hovedutvalg for kultur, har vurdert utredningen "Bibliotekreform 2014" utført av ABM-utvikling på oppdrag fra Kultur- og kirke departementet og Utdannings- og forskningsdepartementet.

Rana kommune er glad for at det kommer en utredning som tar for seg det helhetlige biblioteklandskapet. Det er også gledelig at det i utredningen skisseres et satsingsnivå i de kommende år også når det gjelder økonomi.

Rana kommune mener utredningen gir et godt bilde av de mange utfordringer norsk bibliotekvesen står overfor i årene framover. En nasjonal satsing på biblioteksområdet vil få stor positiv betydning både lokalt, regionalt og nasjonalt. Vesentlig i denne sammenheng er fokuset på barn og unge med en sterk satsing på litteraturformidling og utvikling av skolebibliotekene. Viktig er også betydningen av at bibliotekene satses på som en ressurs på området integrering og mangfold i samfunnet. Her gjør det enkelte bibliotek allerede en betydelig innsats som møteplass og ressurscenter.

Rana kommune er positiv til at man ønsker å se på andre måter å organisere bibliotekene på enn det man gjør i dag. Vi vil dog understreke betydningen av at nye organisasjonsformer/strukturendringer der målet er å styrke bibliotek tjenestene i alle landets biblioteker ikke må komme til å resultere i en nedbygging av eksisterende tilbud noe sted. En styrking av bibliotek tjenestene må gjøres ved å *tilføre* nye ressurser *ikke* ved å spre dagens ressurser mer jevnt utover.

Rådmannen i Rana, 19. mars 2007

Rett utskrift:

Liv Rygh
Sekretær

Postadresse:
8601 MO IRANA

Besøksadresse:
Telefon:
MO IRANA

75 14 61 10
Telefaks:

HØRINGSBREV - "BIBLIOTEKREFORM 2014"

Saksbehandler: Hilde Anita Rokkan
Arkivsaksnr.: 06/01578

Arkiv: 062 C6

Saksnr.: Utvalg

0037/06 Kulturutvalget

0011/07 Kulturutvalget

Møtedato

10.10.2006

27.03.2007

Innstilling:**Forslag til vedtak:**

Rana kommune, ved hovedutvalg for kultur, har vurdert utredningen "Bibliotekreform 2014" utført av ABM-utvikling på oppdrag fra Kultur- og kirkedepartementet og Utdannings- og forskningsdepartementet.

Rana kommune er glad for at det kommer en utredning som tar for seg det helhetlige biblioteklandskapet. Det er også gledelig at det i utredningen skisseres et satsingsnivå i de kommende år også når det gjelder økonomi.

Rana kommune mener utredningen gir et godt bilde av de mange utfordringer norsk bibliotekvesen står overfor i årene framover. En nasjonal satsing på biblioteksområdet vil få stor positiv betydning både lokalt, regionalt og nasjonalt. Vesentlig i denne sammenheng er fokuset på barn og unge med en sterk satsing på litteraturformidling og utvikling av skolebibliotekene. Viktig er også betydningen av at bibliotekene satses på som en ressurs på området integrering og mangfold i samfunnet. Her gjør det enkelte bibliotek allerede en betydelig innsats som møteplass og ressurscenter.

Rana kommune er positiv til at man ønsker å se på andre måter å organisere bibliotekene på enn det man gjør i dag. Vi vil dog understreke betydningen av at nye organisasjonsformer/strukturendringer der målet er å styrke bibliotektilbudene i alle landets biblioteker ikke må resultere i en nedbygging av eksisterende tilbud noe sted. En styrking av bibliotektilbudene må gjøres ved å *tilføre* nye ressurser *ikke* ved å spre dagens ressurser mer jevnt utover.

Rådmannen i Rana, 19. mars 2007

Saksutredning:

Høringsuttalelse til "Bibliotekreform 2014"
Fra Rana Kommune

Innledning

På oppdrag fra Kultur- og kirkedepartementet og Kunnskapsdepartementet har ABM-utvikling utarbeidet utredningen *Bibliotekreform 2014*. Utredningen ble ferdigstilt høsten 2006, og består av to deler: *Del I: Strategier og tiltak* og *Del II: Norgesbiblioteket – nettverk for kunnskap og kultur*.

Høringsuttalelsen tar utgangspunkt i *Del I: Strategier og tiltak*, idet vi her finner forslag til framtidige satsingsområder og ressursfordeling, mens *Del II* primært inneholder situasjonsanalyse og bakgrunnsstoff.

Bibliotekutredningen er omfattende og tar sikte på å dekke hele bibliotekfeltet med folkebibliotek, skolebibliotek og fag- og forskningsbibliotek, i utredningen kalt *Norgesbiblioteket*.

Oppfølging av utredningen vil i framtida være hovedsatsing fra ABM-utvikling på bibliotekområdet. En satsing vil også måtte innebære økonomiske tiltak, og man skisserer i meldingen en økonomisk satsing på ca. 3 milliarder over en tiårsperiode for å kunne oppfylle målene i utredningen.

Hovedsatsingene er delt inn i følgende målområder:

- Målområde 1: Innhold og tjenester
- Målområde 2: Struktur og organisering
- Målområde 3: Kompetanse og forskning

Rana kommune vil i sin høringsuttalelse gå inn på Målområde 1 og 2.

Målområde 1: Innhold og tjenester***Biblioteket som læringsarena og læringsressurs***

Rana kommune støtter forslaget om å styrke skolebibliotekene. Disse mangler i høy grad nødvendige ressurser for å kunne tilby elever og lærere gode nok bibliotek tjenester, et problem som er blitt enda tydeligere ved innføringen av Kunnskapsløftet. Det er ikke mulig å nå målene i Kunnskapsløftet uten at hver enkelt skole har et godt skolebibliotek, og en slik opprustning er derfor helt nødvendig. Dagens samfunn krever stadig mer kunnskap om informasjonssøking. En økt satsing på skolebibliotekene i grunnskolen vil være av avgjørende betydning i framtida. Et samarbeid mellom skole- og folkebibliotek vil kunne sørge for at elevene får tilgang til et bredt utvalg av læringsressurser. Utdanningssektorens begrep digital kompetanse og biblioteksektorens begrep informasjonskompetanse er nesten sammenfallende, men bibliotekene har ikke blitt utnyttet i stor nok grad når det gjelder utvikling av elevenes digitale kompetanse. Her er det uutnyttet potensial både i skolebibliotekene og i folkebibliotekene. For å kunne nå målene på dette området er det nødvendig med en

ressursinnsats for å styrke både samlinger, kompetanse og utstyr for å kunne gi et godt nok tilbud.

Kultur- og litteraturformidlingen i bibliotekene

Samarbeidet om Den kulturelle skolesekken (DKS) på området litteraturformidling bør prioriteres høyt av bibliotekene. Litteraturen må profileres sterkere som kunstform gjennom bl.a. forfatterbesøk og folkebibliotekene må framheves som arena for DKS.

Det er viktig at det også blir utviklet et nasjonalt program for litteraturformidling og litterære produksjoner og at denne aktiviteten får et tiltrengt økonomisk løft.

Bibliotekene som bidragsyttere til inkludering, integrering og mangfold

2008 er markeringsår for kulturelt mangfold i Norge og året for interkulturell dialog i Europa og regjeringens handlingsplan for integrering og inkludering av innvandrerbefolkningen bør realiseres. På bakgrunn av den fyldige omtalen og de ambisiøse målene burde imidlertid utredningens tiltak for flerkulturelle bibliotektenester vært mer omfattende. Det bør på dette området satses målrettet og systematisk for å etablere et tilfredsstillende bibliotektilbud til alle innbyggerne i Norge og som viser bredden i det kulturelle mangfoldet.

Det er essensielt at staten opprettholder sin satsning på Det flerspråklige bibliotek (DFB) i Oslo og at det videreutvikles som et levende og oppdatert depotbibliotek. Det flerspråklige bibliotekets rolle som kompetansesenter og veileder overfor landets bibliotek og andre relevante institusjoner i spørsmål som angår bibliotektilbud til språklige minoriteter, må styrkes og videreutvikles.

Målområde 2: Struktur og organisering

Styrking og utvikling av de organisatoriske enhetene

Rana Kommune kan slutte seg til det formulerte målet "Befolkningen skal ha tilgang til gode bibliotektenester gjennom sterkere kompetansemiljøer", men vil understreke at det kan være ulike veier for å nå et slikt mål. Det er derfor viktig at fordelingen av så-midler er ikke-diskriminerende, dvs. at myndighetene ikke lager stramme byråkratiske regler for konsolideringsprosessen.

Det norske folkebiblioteklandskapet er preget av sterk fragmentering og små enheter, og trenger styrking, kompetanseheving og samordning av ressurser for å kunne yte gode tenester også i fremtiden.

Det synes klart at det ikke er realistisk å forvente en så sterk biblioteksatsing fra hver enkelt kommune at alle folkebibliotek får sterke nok fagmiljøer til å kunne dekke alle behov, og det er derfor naturlig å se på andre organiseringsmodeller for å kunne nå målene.

Utredningen konkluderer med at antall årsverk i en konsolidert enhet bør opp i 6-8 for å få fagmiljøer med tilstrekkelig bredde og dybde. Dette synes å være et relativt fiktivt tall i og med at utredningen sier svært lite om hvilke basisoppgaver disse årsverkene er ment å dekke. Antall årsverk sier heller ikke nødvendigvis noe om kvaliteten på det tilbudet som gis. De minste folkebibliotekene ser ut til å score bedre på fleksibilitet og service overfor sine brukere enn større folkebibliotek i enkelte tilfeller gjør. Dette har nær sammenheng med at brukere og ansatte ofte kjenner hverandre, og at bibliotektilbudet er tilpasset lokale forhold og den enkelte bruker. Vi er helt enig i tanken om at hvert enkelt bibliotek i Norgesbiblioteket skal tilby de samme grunntjenester, slik at det for brukeren ikke spiller noen rolle hvilket bibliotek man benytter. Det er samtidig viktig at man ikke glemmer fordelene med at folkebibliotekene speiler de lokale brukernes behov. *En eventuell konsolidering må ikke medføre at eksisterende, gode løsninger lokalt forvitrer fordi de ikke passer inn i en overordnet plan for hva det konsoliderte biblioteket skal tilby.*

Det er en forutsetning at man ikke nøyer seg med å slå sammen folkebibliotek til summen av eksisterende antall årsverk når dette tallet, men at det faktisk tilføres nye personalressurser, *ikke minst for reelt å kunne tilby lengre åpningstider.*

Mange steder i landet er antall biblioteksårsverk i hver kommune så lavt at det kan bli nødvendig å konsolidere forholdsvis mange folkebibliotek for å nå det foreslåtte tallet. Til tross for at mye av samarbeidet internt i et konsolidert bibliotek kan foregå elektronisk, tror vi ikke at gevinsten ved et større fagmiljø kan hentes ut til fulle uten at de ansatte i hvert fall deler av tiden har anledning til å omgås sine kolleger, eller uten at staben sirkulerer mellom de ulike enhetene i det konsoliderte biblioteket. Av geografiske årsaker vil derfor en konsolidering medføre store utfordringer.

Vi deler ikke helt ABM-utviklings oppfatning av at konsolidering av folkebibliotekene – gjennom effektivisering av arbeidsoperasjoner - vil frigjøre tid som kan omsettes i lengre åpningstider. Mange av bibliotekene som har begrenset åpningstid i dag har bare én ansatt i hel- eller deltidsstilling, og har ofte åpent i hele arbeidstiden til den ansatte. Et konsolidert bibliotek vil derfor trenge flere hoder for å kunne tilby lengre åpningstider.

Det bør være et mål at alle enheter innen det konsoliderte biblioteket får lengre åpningstider. Lengre åpningstid vil være én av de viktigste indikatorene på forbedring av det lokale bibliotektilbudet, og må prioriteres høyt.

En del kommunepolitikere har uttrykt bekymring for at konsolideringen skal bli en kopi av museumsreformen, som i Bibliotekreform 2014 fremholdes som et eksempel til etterfølgelse til tross for at den ikke er ferdig evaluert. Vi vil slutte oss til denne bekymringen da vi lokalt har erfaringer med museumskonsolideringen som ikke nødvendigvis oppleves som eksempler til etterfølgelse.

Vi er ikke overbevist om at kommunene generelt vil gå inn for å konsolidere sine folkebibliotek med naboens. Vi er også opptatt av at det må utvikles samarbeidsmetoder som sikrer at enkeltkommuner som deltar i et konsolidert bibliotek ikke reduserer sin innsats i håp om at rikere naboer skal kompensere for dette. Som eier av et relativt stort folkebibliotek med ”tilstrekkelig antall årsverk” i forhold til utredningens norm, er vi redd for å skulle måtte redusere kvaliteten på det gode bibliotektilbudet vi yter til kommunens innbyggere i dag. Det

vil være meningsløst om en satsing på å utvikle bedre bibliotek tjenester i de små kommunene går på bekostning av det tilbudet som gis i de større kommunene. Det er vel hevet over enhver tvil at Norges satsing på bibliotek på de fleste områder er på et minimumsnivå om vi sammenligner oss med andre nordiske land bl.a. Dette gjelder også bemanning. Det er derfor tvingende nødvendig at det i stor grad tilføres nye stillingsressurser og midler nok til den opprustningen en reform som dette vil innebære. Det finnes pr. i dag INGEN rike onkler i norsk bibliotekvesen. Uten tilføring av nye ressurser vil man derfor måtte tære på de eksisterende, noe som i praksis vil innebære en nedbygging av tilbudet i større kommuner. Det kan ikke understrekes nok at reformen er en satsingsreform, ikke en innsparingsreform. Biblioteklovens §6 fastslår at ”det skal være et organisert samarbeid mellom folkebiblioteket og de kommunale skolebibliotekene”, men dette samarbeidet har mange steder et betydelig forbedringspotensial.

Politisk vil en konsolidering eller styrking av samarbeidet mellom folke- og skolebibliotek innen en kommune nok være enklere å få aksept for enn en konsolidering med nabokommunenes folkebibliotek. Kommuner som velger en slik løsning bør også få ta del i de midler fylkeskommunen måtte ha til rådighet for å oppmuntre til konsolidering.

En måte å styrke samarbeidet mellom folke- og skolebibliotekene på, er å etablere en stilling som skolekoordinator, slik det foreslås i reformen. En annen måte er å opprette stillinger som ligger under folkebiblioteket, men som konkret skal benyttes til å drive og utvikle skolebibliotekene, og ikke bare koordinere samarbeidet bibliotekene imellom. Dette har vi i Rana Kommune de siste årene hatt som en forsøksordning, og den har så langt vist seg å være vellykket. Personalressurser er viktige for å bidra til at skolebiblioteket både får et godt, bibliotekfaglig nivå og bedre åpningstider.

Det fysiske biblioteket

Rana kommune slutter seg til målformuleringen, men vil peke på at for store befolkningsgrupper er *mobile bibliotek tjenester*, først og fremst bokbusser, deres regelmessige møte med det fysiske biblioteket. Også disse må derfor fremstå for befolkningen som ”attraktive” og ”moderne”.

Økte midler til biblioteklokaler vil være med på å stimulere til nybygg og videreutvikling av bibliotekene som fysisk rom. Bibliotekene skal ha universell utforming. Det må også være rom for stimulering til økt mobil bibliotek tjeneste – både til fornying og til ny etablering (i grisgrente og sentrale områder). Anskaffelse (buss, bil, båt) må også omfattes av investeringsprogrammet. Etter vår mening kan ikke midler til nye lokaler først og fremst knyttes opp til etablering av konsoliderte bibliotekenheter, men må være et selvstendig virkemiddel for å nå de samlede mål på dette området.

Oppsummering

Rana kommune mener utredningen gir et godt bilde av de mange utfordringer norsk bibliotekvesen står overfor i årene framover. En nasjonal satsing på biblioteksområdet vil få stor positiv betydning både lokalt, regionalt og nasjonalt. Vesentlig er i denne sammenheng er fokuset på barn og unge med en sterk satsing på litteraturformidling og utvikling av skolebibliotekene.

På området struktur og organisering støtter vi at man ser på nye administrative løsninger for å styrke bibliotek tjenestene i alle landets biblioteker, så lenge dette ikke går på bekostning av dagens tilbud i noen grad noe sted.